

- Meditatie
- Ambtelijke praktijk
- Bijbelstudie
- Kerkelijk actueel
- Boekbespreking

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

Het zuivere mensbeeld

"Ziet, de Mens"

Joh. 19:5b

Een wijsgeer uit de oudheid liep op klaarlichte dag met een lan- taarn door de straat. Op de vraag wat hij zocht, antwoordde hij: "Ik zoek een mens". Overal liepen mensen, maar hij zocht, zo ver- klaarde hij, een echte mens. Hij wist dat alle mensen ontaard zijn. De Heere heeft ook naar die echte mens gezocht. In Psalm 14 kunt u daarvan lezen. Hij zocht alom, maar ach, Hij vond er geen, want alle vlees is trouwloos afgeweken, het land is vol van stinkende ge- breken, geen sterv'ling wil het pad der deugd betreen, ja, zelfs niet één.

Nu krijgt het woord van Pilatus diepte. Hier staat Jezus Christus, de Mens! Hier vindt God een mens, zoals Hij hem ooit bedoel- de. Pilatus heeft Hem tot hen uit- gebracht, zo lezen we in vers 4. Schijnbaar is Jezus volkomen overgeleverd als een Machteloze. Pilatus en het volk kunnen met Hem doen wat zij willen. Maar dat is schijn. Vers 5 zegt: Jezus dan kwam uit....

Hij Zelf behoudt de leiding. Hij kwam uit. Hij kwam uit de hemel. God werd mens. Waar- achtig, ook rechtvaardig mens. Wie overtuigd Mij van zonde, zo kon Hij vragen. Pilatus verklaart terecht dat hij geen schuld vindt in deze mens. Pilatus hoopt dat de Joden medelijden met deze mens zullen krijgen. Zo bedoelt hij het ook: Kijk nu eens goed naar deze mens; deze mens kan toch geen koning zijn? Er is toch geen reden om Hem te doden?

Toch krijgen deze woorden nog

een diepere betekenis in zijn mond.

God zocht een rechtvaardig mens. Maar ach, Hij vond er geen, ja, zelfs niet één. In de wereld niet, in de kerk niet. Hij moest ook mij voorbijgaan. Ook ik werd door hem te slecht en te verdorven be- vonden. Ook u en jij.

Allemaal mensen en toch geen en- kele mens. Ieder zondigt tegen de menselijkheid. Deze uitdrukking wordt vaak gebruikt van dictators, die later worden opgepakt. Ze hebben heel veel mensen gedood. Zonden tegen de menselijkheid. Maar wat is menselijkheid? We weten niet wat mensen zijn, wie we zelf zijn. In Psalm 9 wordt ge- vraagd of de Heere de heidenen wil laten weten dat zij mensen zijn. Kennelijk weten ze dat niet.

Hier staat nu de Mens.

De mens, zoals God hem bedoeld heeft. Een mens zonder zonde, zonder enig gebrek. Maar kijk dan nog eens goed. Hier staat een mens, zo schijnt het, in de uiterste ellende. Dit kan nooit het pronk- stuk der schepping zijn. Een door- nenkroon op de bloedende slapen, een gescheurde en afgedankte purperen mantel. Maar dat beeld betreft u. Ook zo spreekt deze Mens tot mij. Ik, zo leert deze spiegel, ik wilde koning zijn, in het paradijs. Maar mijn konings- droom is vervlogen. Dat zegt deze Jezus ook tot u en tot mij: ik bent mislukt, u bent een mislukkeling. Dat is niet zo mooi, dat komt hard aan.

Maar deze Jezus mag dat zeggen. Jezus is hier een toonbeeld van ellende. Een mens Die totaal aan

lager wal is geraakt. Hij predikt zodoende wie wij zijn. Maar is het dan zó erg? Is ons leven ook een schijnvertoning? Als ik koning ben of directeur van een grote instel- ling; als ik mijn waardigheid hoog houd voor de mensen en als ik een kerkelijke mantel om heb? Is dit dan toch mijn foto?

Velen zullen zich hier niet in her- kennen. Een preek over de zonde van de mens irriteert u misschien? Jonge mensen kunnen stuk lo- pen op een negatieve schildering van de mens. Er deugt dus toch niets van mij. Niet zelden hebben mensen de kerk daardoor de rug toegekeerd.

Wat zullen we zeggen? Het kan gebeuren dat de mens in de predi- king als hopeloos wordt voorge- steld. U en ik, wij zijn wel eerloos, maar het is niet hopeloos. Mis- schien heb je vanuit je zelf al een negatief zelfbeeld. En dan komt dit er nog bovenop?

Maar juist met die ondermaatse inschatting van uzelf, moet u dan nu eens echt er op letten wie u dit beeld aan de hand doet. Geen do- minee, die wat overdrijft; geen wet die natuurlijk nooit iets heel laat van u, maar het is de Zaligmaker Zelf Die u deze foto overhandigt. Hij zegt het niet om u los te laten en u te smoren in uw ellende. Deze boodschap is getoonzet in Zijn liefde. U kunt het gerust van Hem aannemen. Want Hij is juist De- gene Die mensen verlost van hun ellende.

Dat blijkt ook als ik een derde lijn zie in dit enkele woord. Wie is het nu precies Die hier voor ons staat? Het is God, geopenbaard in het

*God zocht een
rechtvaardig
mens. Maar
ach, Hij vond
er geen, ja,
zelfs niet één.
In de wereld
niet, in de kerk
niet.*

vlees. God werd in Jezus mens, écht mens. Dat heeft Pilatus niet begrepen. Maar Gods Woord laat het u zien. Hier staat de Zoon van God in de gedaante van ons zondige vlees voor ons. "In gedaante gevonden als een Mens heeft Hij Zichzelf vernietigd" (of ontledigd). Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond. Hier luiden kerstklokken. Het diepe geheim van de menswording van de Zoon van God. Neergedaald uit de hoge hemel naar deze duistere aarde. Maar het wordt nog erger. Hij werd niet

alleen mens, maar Hij werd mens in deze gestalte. In de gestalte van een dienstknecht, die Hij heeft aangenomen. En in die gedaante wordt Hij gevonden. Hij kwam neer om ons te redden. Om ons te bekleden met de klederen des heils. Dan krijgt u echt waardigheid. Dan staat u er goed op. Dan worden we verlost van ons negatieve zelfbeeld. Zondaren klimmen dan op tot het niveau van een "mens Gods".

Dus heeft Pilatus ons veel te zeggen. Zie de Mens. Zien zoals Hij Zich hier openbaart. In dat

gelovig aanschouwen wordt het wonder gezien. Hij werd ontkleed opdat wij zouden overkleed worden. Mogen wij zo in Hem de Koning zien in Zijn schoonheid? Zie op Hem. Of ziet u alleen nog maar op uzelf? Sta je nog steeds voor de spiegel om te zien wie jij wel niet bent? Onze glans is enkel smaad, maar Zijn beeld is volmaakt. In Hem worden heidenen en goddelozen tot mensen, échte mensen.

P. Roos

Ambtelijke praktijk

En toch Johannes

*Merkwaardig
opvallend is
het zwijgen.
Toch is het met
een bedoeling
gebeurd.*

Onder de evangeliën heeft Johannes als schrijver een plaats. Hij heeft drie brieven en ook het boek Openbaring geschreven. Wanneer we letten op wat hij geschreven heeft, dan ontbreekt overal zijn naam. Een verschil met bijna alle andere brieven in het Nieuwe Testament. Ook als afzender blijft hij onvermeld. Ook worden nergens de geadresseerden vermeld, behalve in de laatste brieven. Ook ontbreken groeten en zegenbede. Groeten en zegenbede waren trefend bij Paulus. Men zou het ook verwacht hebben van een persoon die genoemd wordt de apostel der liefde. Merkweldig opvallend is het zwijgen. Toch is het met een bedoeling gebeurd. Het feit echter, heeft heel wat penningen in beweging

gebracht. Er is heel wat over geschreven. Niet alleen in de eerste eeuwen na Christus, ook in later tijden. Het is nog niet voorbij.

Auteur

Er worden vraagtekens geplaatst achter de naam Johannes. Er is zelfs sprake van ontkenning. Zij die het ontkennen wijzen erop dat het evangelie en de eerste zendbrief niet afkomstig kunnen zijn van dezelfde auteur. De spits van het evangelie is gericht tot niet-christenen en de brief is gericht tot christenen. Het is opvallend dat in de tweede eeuw na Christus duidelijk wordt aangegeven dat Johannes van beide de auteur is. Kerkvaders vermelden ook zijn naam. Bij de vaststelling van de

canon wordt Johannes van al het geschrevene als de auteur gezien. Bewijsmateriaal voor de erkenning dat Johannes de schrijver is, wordt door hem zelf geleverd. In het eerste hoofdstuk van zijn brief wijst hij erop dat hij behoorde tot allen die Jezus gekend hebben. Met overtuiging spreekt hij daarover. Zelfs in de meervoudsvorm: wij, ons. Het is duidelijk waarom hij dit deed. Hij deed dit niet slechts voor zichzelf of voor anderen, maar bijzonder vanwege de ingrijpende stromingen die er waren en in de gemeente doordrongen. Deze stromingen lieten een eigen getuigenis omtrent Jezus horen. De ene stroming ging er van uit dat Jezus Gods Zoon is, maar dat Hij niet echt mens geworden is. Hij heeft een schijnlichaam gehad. Die ontkenning moet leiden tot de overtuiging dat verlossing van zonde en schuld uitgesloten is. De andere stroming geloofde wel in het echt mens- zijn van Jezus, maar dat Hij tevens Gods Zoon is achtte men uitgesloten. Beide stromingen worden door Johannes in zijn brief geblokkeerd en weerlegd. Hij doet dit met overtuiging, met bewijsgronden. Vandaar dat de aanhef van zijn brief zo opvallend is. Hij begint met het onzijdige, hetgeen of wat van den beginne was. Uit de verzen 2 en 3

Van de Redactie

Inhoud

In dit nummer van ons blad is een lijdensmeditatie opgenomen van Ds. P. Roos over Johannes 19:5b 'Het zuivere mensbeeld'. Ds. Tanis begint een nieuwe serie over de brieven van Johannes. Ds. P. Roos schrijft over de lijdensprediking. Ds. J.M.J. Kieviet gaat verder met de behandeling van het avondmaalsformulier. Ds. K. Hoefnagel beantwoordt een vraag over het nieuwe verbond. Ook is opgenomen een derde artikeltje over het boek van Simon Oomius 'Een kerk in 't klein' over de huis-catechisatie. Verder enkele persberichten. Tenslotte een boekbespreking.

Verschijsning volgende nr.

Het volgende nummer van ons blad zal D.V. dinsdag 3 april 2012 verschijnen. Kopij graag binnen donderdag 22 maart.

AvH

blijkt duidelijk dat bedoeld wordt op Hem Die bij de Vader was. De Zoon van God. Vandaar dat hij in zijn aanhef als het ware terug-grijpt op wat hij in zijn evangelie beleden heeft. In den beginne was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. (Joh. 1: 1 en 2).

Discipel

Johannes nam onder allen die Jezus Christus gezien, gekend en met Hem geleefd hebben een bijzondere plaats in. Hij was één van Jezus eerste discipelen. Een rijk gezegend, vruchtbaar contact heeft Hij met Jezus gehad. Hij heeft Jezus leren kennen als Zaligmaker. Als Profeet, Priester en Koning. En ook als waarachtig mens. Voor hem is onvergetelijk het eerste uur. Met nadruk schrijft hij over het gesprek in huis en het was omtrent de tiende ure (Joh. 1:40). Tijdens de rondwandeling van Jezus was Johannes steeds aanwezig. Bij bijzondere gebeurtenissen werd hij evenals Petrus en Jacobus betrokken. Hij weet van de kruisiging van Jezus en van het open graf. Het spreken van Jezus tot Johannes vanaf het kruis met een bijzonder doel is niet onvermeld gebleven. Het doel van Jezus met Johannes was om hem op te leiden van discipel tot apostel. Tot schrijver. Kernachtig nauwkeurig is Johannes in zijn beschrijving. De fijngevoeligheid ontbreekt niet. Zelfs diepzinnigheid is hem niet vreemd. De korte tekst die verband houdt met het sterven en begraven van Lazarus bevat ontzagelijk veel. En Jezus weende (Joh. 11:35). Hoe wordt later door hem getekend de gang van Petrus en die van hem zelf naar het open graf. Treffend is zijn schrijven na het gebeuren van Jezus' kruisdood. En die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig, en hij weet dat hij zegt hetgeen waar is, opdat ook gij geloven moogt (Joh. 19:35). Naar aanleiding van het tweegesprek van Jezus met Petrus, waarbij hij betrokken was, schrijft Johannes: deze is de discipel die van deze dingen getuigt en deze dingen geschreven heeft en wij we-

ten dat zijn getuigenis waarachtig is (Joh. 21:24). Wie durft nu dit te weerleggen of totaal te ontkennen of in een ander licht te plaatsen? Men beseft het niet, maar het leidt tot eigen ondergang en tot de ondergang van allen die hen volgen. Welk een taak is er vandaag. Dwalingen door Johannes weersproken en weerlegd, zijn er vandaag nog. De zogenaamde verlichting door de geest doet zich gelden. De mens maakt uit hoe men God en dan met een kleine letter moet zien en ook Jezus en de Heilige Geest Die bestaat allang niet meer. Maar Luther beleet niet te vergeefs: Gods Woord houdt stand in eeuwigheid en zal geen duimbreed wijken. Staan we zo als ambtsdragers? Niet eigengereid maar getrouw. Kan de Heere zeggen: en gij hebt Mijn Woord bewaard? Het hele Woord, het enige Woord, onaangevuld en ongewijzigd.

Liefde

Zeker in de laatste woorden van zijn eerste brief klinkt vermaning door, maar er straalt ook liefde in uit. Kinderkens, bewaart uzelf voor de afgoden. In het evangelie van Johannes komen we tot zevenmaal een bijzondere zelfaanduiding tegen: dien Jezus liefheeft. Er is verschillend gedacht over datgene wat daarmee bedoeld wordt. Echter het volgende: Johannes noemt expres zichzelf niet. Wanneer Johannes het heeft over de liefde, de hoogste liefde van Jezus tot hem, dan wil Johannes daardoor niet zijn persoon verheffen, maar benadrukken de wil van Jezus. Ook Jezus' hartelijke liefde als waarachtig mens tot Johannes. Hieraan mogen we zeker niet voorbijgaan. Johannes had een luisterend oor voor Jezus' woorden en hij had oog voor Zijn daden. Hij stond naar een diep inzicht in Jezus Christus als Persoon en ook naar een diep inzicht in Zijn werk. Hoe duidelijk is het ons gegeven in wat hij geschreven heeft. De Middelaarsliefde en de Persoonsliefde verwekte rijke wederliefde. Jezus heeft ook mij liefgehad en daarom is er liefde tot Hem. Egoïsme is bij Johannes niet aanwezig. Het is juist Johannes die wijst op de liefde van Jezus tot anderen. Jo-

hannes 11:5 zegt ons: Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief. In Johannes 13 gaat het over de liefde van Jezus tot de Zijnen. Hoe wordt dit in woord en daad gekend. In Johannes 15:9 geeft Johannes het getuigenis van Jezus door: gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, alzo heb Ik ook u liefgehad, blijft in deze Mijn liefde. Wanneer we het evangelie van Johannes en de brieven van Johannes naast elkaar leggen, dan wordt Johannes terecht de apostel der liefde genoemd. Hij schrijft rijk en duidelijk over de liefde van God, de wederliefde en de liefde tot de naaste. Maar zijn schrijven mogen we niet eenzijdig zien. De scherpte van de liefde wordt gehoord. Het klinkt door in zijn spreken. Hoe weerlegt hij de dwalingen die ook in de gemeente gezien en gehoord worden. Het spreken van het gemeenschapsleven en tegelijk in de duisternis wandelen is een leugen en het doen van de waarheid is dan uitgesloten (1 Joh. 1:6). Het zeggen van geen zonde te hebben is een teken van zelfmisleiding en de waarheid Gods is niet in het hart (1 Joh. 1:8). Liefde tot de wereld is een bewijs dat de liefde van de Vader ontbreekt (1 Joh. 2:15). Een iegelijk die de rechtvaardigheid niet doet die is niet uit God en die Zijn broeder niet liefheeft (1 Joh. 3:10).

De antichrist

Hoe wordt er in 1 Joh. 2 vanaf vers 18 gewezen op de antichrist en zijn volgelingen en hun werk. Maar het is vol leugen. Het is juist Johannes die zo scherp, zo duidelijk, ja overduidelijk het heeft over de antichrist. Het liefdevol pastoraal onderwijs ontbreekt niet. Dat is bemoedigend en troostvol. Denk aan wat er staat in 1 Joh. 2: 1 en 2. Zeker in zijn laatste woorden van zijn eerste brief klinkt vermaning, maar er straalt ook liefde in uit. Kinderkens, bewaart uzelf voor de afgoden. Levensgevaarlijk was het leven te midden van de afgoden. Beïnvloeding kan dan heel wat veroorzaken. Het woord wat Johannes sprak behoort niet tot het verleden. Afgoden zijn er vandaag in veel vormen. Hoe noodzakelijk is het dat in predi-

*De
zogenaamde
verlichting
door de geest
doet zich
gelden. De
mens maakt
uit hoe men
God en dan
met een kleine
letter moet
zien en ook
Jezus en de
Heilige Geest
Die bestaat
allang niet
meer.*

king en catechese daar van tijd tot tijd op gewezen wordt. Maar dan op de manier zoals Johannes het deed. De wereld gaat voorbij

en haar begeerlijkheid, maar die de wil van God doet, blijft in der eeuwigheid (1 Joh. 2: 17). We behoren dankbaar te zijn voor wat

ons gegeven is in wat Johannes als discipel van Jezus mocht schrijven. Er zij veel aansluiting. Persoonlijk en ambtelijk.

M.C. Tanis

Kerkelijk actueel

Lijdensprediking

Wij beleven de lijdensweken. En dus horen we elke zondag een preek waarin het lijden van Christus centraal staat. Er is een veelheid van opvattingen over de zin en de betekenis van dat lijden. Vele daarvan doen tekort aan de diepe zin van het lijden van de Zaligmaker. Deze diepe betekenis blijkt in een rijke diversiteit. Daarover wil ik met u nadenken.

De gronddwaling van veel oude en nieuwe theologen ligt in het feit dat zij de verzoening scheiden van de voldoening. Men spreekt algemeen wel over verzoening, maar die verzoening heeft voor velen geen plaatsvervangend karakter. De verzoening is dan geen daad naar God toe; God behoeft niet verzoend te worden, want God is liefde, maar wij moeten tot andere gedachten gebracht worden. Verzoening is op de mens gericht en niet op God (subjectieve verzoening). Zo werd gesteld door Ritschl dat wij een verkeerde visie hebben op God. Wij mensen gaan gebukt onder schuldgevoel en daartegenover openbaart nu Christus dat God liefde is. Christus brengt ons door Zijn lijden tot andere en betere inzichten. Schuldgevoel is een dwaling. Dat zijn oude stellingen, die echter ook in onze tijd veelvuldig terugkeren. U herinnert zich misschien de Groninger theologen, die leefden ten tijde van de Afscheiding. Hendrik de Cock kwam met hen in aanraking. Zij duiden het werk van Christus als volgt: De dood van Christus was openbaring van 1. Gods liefde, 2. van Jezus' volmaaktheid en 3. van de zonde des mensen. Dat leidt mensen tot berouw. Dit klinkt heel mooi, maar ook hier wordt de gedachte van de plaatsvervangende gemist. In deze discussie mengden zich eerder ook de gebroeders Socinus. De Socinianen van allerlei gading noemen zich naar hen. Zij stelden

dat de gedachte van de voldoening onjuist is, omdat niemand de schuld van een ander op zich nemen kan; omdat God liefde is, wat betekent dat plaatsvervangende niet nodig is; het is verder een onbijbelse gedachte en tenslotte zagen zij zelfs een groot gevaar in de plaatsvervangende, want het zou schadelijk zijn omdat er dan niet gestreefd wordt naar goede werken. Als we goed luisteren, kunnen we dezelfde ideeën ook nu nog steeds horen. Meerderen leidden het lijden van Christus niet af uit Gods recht maar uit Zijn liefde.

De school van Saumur stelde bij monde van Amyraldus dat Christus voor alle mensen gestorven is op voorwaarde van geloof en bekering. Deze verklaring komt u in onze tijd bij heel velen tegen. We moeten ons, zegt men, nu houden aan de nieuwe wet van geloof en werken (Neonomisme). Het is goed om deze ontsparingen in gedachten te hebben. Al deze schijnbaar goede ideeën doen ernstig tekort aan het lijden van Christus.

1. Maar wat is dan wel de betekenis van het offer van Golgotha? Uit hetgeen ik al schreef, is gebleken dat dit lijden een plaatsvervangend karakter heeft. Dat laatste woord is onmisbaar en kenmerkend. Hij leed en stierf in de plaats van de Zijnen. Maar zegt Gods Woord niet dat Hij een verzoening is voor de zonden

der gehele wereld (1 Joh.2:2)? Het voorzetsel "voor" heeft twee grondvormen in het Grieks. Het ene betekent: "in plaats van" en het andere wijst in de richting van "ten behoeve van". U ziet dat daar een verschil in nuance is.

De gedachte van de plaatsvervangende werd vooral heel sterk geleerd door de bekende Anselmus van Canterbury. Hij was van mening dat de voldoening aan het recht Gods niet alleen passend was, maar ook noodzakelijk en onontkoombaar. Theologen als de bekende Dr. Owen en Voetius volgden hem in deze gedachte. Calvijn keerde het om: niet noodzakelijk, wel passend. Dit verschil zal hiermee samenhangen dat de laatste meende dat wij nimmer strikt logisch over de deugden Gods kunnen oordelen. In het woord "passend" neemt men een zekere bescheidenheid in acht.

Toch kan niet ontkend worden dat de Schrift het lijden van Christus als noodzakelijk voorstelt. Denkt u maar aan het woord van Christus aan de Emmaüsgangers: Moest de Christus niet al deze dingen lijden (Luk.24:24)? Vergelijk ook Luk.24:46; Hand. 17:3 en Hebr.2:17. Er zijn meerdere plaatsen hiervoor aan te wijzen. Denkt u aan de hele OT-ische offerdienst; de offeraar moest plaatsvervangend de handen leggen op de kop van het offerdier. Christus is overgeleverd om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking, zo zegt de apostel (Rom. 4:25). Deze gedachte is het hart van het Evangelie. Paulus kon alleen maar roemen in het kruis van de Heere Jezus Christus. Dat heeft alles te maken met mijn en uw schuld voor God. Wij allen moeten geopenbaard worden voor

Toch kan niet ontkend worden dat de Schrift het lijden van Christus als noodzakelijk voorstelt.

de rechterstoel van Christus. We staan allen schuldig aan de wet van God, aan ieder gebod daarvan, geen uitgezonderd. Het kruis heeft te maken met onze zonden. Niet alleen wij moeten met God verzoend worden, maar God moet ook met ons verzoend worden. Christus droeg immers de last van de toorn Gods tegen de zonden van het ganse menselijke geslacht. Onze zonden roepen om Gods toorn. Gods liefde sluit Zijn toorn niet uit. Deze heeft Christus ondergaan op Golgotha. Hebben we daar al inzicht in ontvangen? Het is ons aller streven om de zaken zelf en in eigen kracht op te lossen. Christus krijgt te meer waarde als we zien dat wij zelf geen penning hebben om te betalen. Dat houdt ook in dat al onze verzoenende gronden moeten worden afgebroken. Daarom is de kruisweg een weg van minder worden, een weg van verloren gaan, om behouden te kunnen worden door het bloed der verzoening. Zo mag het kruis van Christus een teken van troost en verzoening zijn voor allen die leren geloven in Christus. Deze achtergrond geeft aan de prediking sterke accenten van afbraak en doem, maar ook van hoop en uitzicht. Waar de zonde te meerder is geworden, daar is de genade veel meer overvloedig geworden (Rom.5:20).

2. Dit is de meest centrale gedachte betreffende het lijden van Christus. We vinden deze leringen vooral terug in de brieven van Paulus. In de Evangelien vinden we dezelfde uitspraken, maar daarbij komt ook duidelijk uit dat de Heere Jezus Zijn Koninkrijk heeft gegrondvest door Zijn lijden en sterven.

Een tweede betekenis van het kruislijden vinden we in een meer mystieke duiding daarvan. Het lijden van Christus heeft betekenis voor Zijn Kerk, maar het wordt ook uitgewerkt in Zijn Kerk. Daarover kunnen we ook bij Paulus veel lezen. In Rom.6 vinden we de gedachte dat Gods Kerk met Christus is gekruisigd en opgestaan (vers 4). Paulus zegt in Gal. 2: Ik ben met Christus gekruisigd. Hier zien we dat de gemeenschap

met Christus ook betekent dat het kruis in het leven van Zijn Kerk, dus in hun gehele bestaan, zichtbaar wordt. De lijdensgang is er niet alleen vóór Zijn Kerk, maar ook in Zijn Kerk. Dat bedoelt Paulus als hij zegt dat door dat kruis de wereld voor hem gekruisigd is en hij voor de wereld. Dat is niet alleen een zaak van geloof, maar ook van beleving en leiding. Dit voortdurende sterven houdt voor hen in dat zij sterven moeten aan zichzelf en aan de zonde, ook dat zij de kruisweg gaan wat betekenen kan dat zij smaad en schande moeten verduren. Niemand zoekt dat, maar in gemeenschap met Christus ligt de mogelijkheid daartoe. Als we het hier over hebben, hebben we het over de praktijk der godzaligheid. Dit is met name de bevinding van het geloof. Tegenover dit sterven staat ook het opgewekt worden met Christus. Opgewekt tot een nieuw, heilig leven. Verzoening kan niet zonder heiliging. Deze ligt ook in Christus. Het houdt heel veel in: Met Christus gekruisigd te zijn en te worden. Onze Catechismus vertolkt het met de bekende woorden, dat door Zijn kracht onze oude mens met Hem gekruisigd, gedood en begraven wordt, opdat de boze lusten des vleses in ons niet meer regeren, maar dat wij onszelf Hem tot een offerande der dankbaarheid opofferen (vr.43). Komen deze trekken wel in ons leven openbaar? Christus is immers niet alleen gegeven tot wijsheid en rechtvaardigheid, maar ook tot heiligmaking? En daarin gaat het toch om Gods eer? Het lijden van Gods Zoon geeft op deze wijze ook ondersteuning en kracht om de weg van moeite en leed te gaan in gemeenschap met Hem.

3. Ik noem nog een vrucht van het lijden van de Zaligmaker. In de brieven van Petrus wordt vele malen gesteld dat het lijden van Christus roept om navolging (1 Petrus 4). Dit heeft te maken met wat onder 2 werd gezegd, maar er is toch onderscheid. Navolging heeft te maken met concrete situaties in de wereld en in het persoonlijke leven. Hier kan de naam

van Bonhoeffer genoemd worden, die vanwege deze navolging (hij schreef een boek onder die titel) stierf, omdat hij het nationaal socialisme van Hitler openlijk bestreed. Hier kan genoemd worden wat de martelaars deden in navolging van Christus. Deze navolging blijkt ook daarin dat we de Heere leren volgen, ook als we de voeten der discipelen moeten wassen. Hij is Borg, maar Zijn weg is ook tot een voorbeeld gegeven.

Nu we spreken over het lijden van de Zaligmaker, wil ik nog één enkele opmerking maken. Christus heeft op twee manieren verlossing aangebracht, namelijk door Zijn lijdelijke en ook door Zijn dadelijke gehoorzaamheid. Dat laatste komt weinig, veel te weinig in beeld. Hij heeft deze dadelijke gehoorzaamheid tijdens Zijn gehele leven betoond. Hij doet daarmee iedere seconde van het leven van de Zijnen over, want heel ons leven is één grote mislukking. Genoeg om over na te denken en deze Bijbelse veelheid in gedachten te hebben. Leer mij, o Heere, Uw lijden recht betrachten.

P. Roos

De lijdensgang is er niet alleen vóór Zijn Kerk, maar ook in Zijn Kerk.

Ontmoetingsdag 14 april 2012

D.V. zaterdag 14 april zal te Werkendam in de Chr. Geref. Kerk, Binnengriend 27, weer een ontmoetingsdag gehouden worden.

Op deze dag zal 1 Korinthe 15 centraal staan. Het leek het bestuur een goede zaak om naast eigen predikanten ook twee predikanten uit de Hersteld Hervormde Kerk als sprekers te vragen.

's Morgens (aanvang half 11) hopen te spreken: ds. M.C. Tanis te Werkendam 'Het Schriftbewijs voor de opstanding' en ds. P. de Vries te Hardinxveld- Giessendam (HHK) 'De prediking van de opstanding'.

's Middags (aanvang 2 uur) hopen te spreken ds. J.M.J. Kieviet te Dordrecht 'De Eersteling' en ds. D. Zoet te Ouddorp (HHK) 'Want Hij moet als Koning heersen.'. Noteert u deze datum alvast in uw agenda. We hopen op een goede opkomst en goede contacten met elkaar. De Heere zegene deze bijeenkomst.

Het avondmaalsformulier (65)

“Barmhartige God en Vader, wij bidden U, dat Gij in dit Avondmaal, waarin wij oefenen de heerlijke gedachtenis van de bittere dood van Uw lieve Zoon Jezus Christus, door Uw Heilige Geest in onze harten wilt bewerken, dat wij ons met waarachtig vertrouwen aan Uw Zoon Jezus Christus hoe langer hoe meer overgeven...”

De opwekking tot verootmoediging en gebed heeft geklonken. Voordat het heilig sacrament zal worden bediend, richt de gemeente zich tot de Heere om *“Hem met waarachtig geloof om Zijn genade”* aan te roepen. De inhoud van dat gebed wordt niet aan de dienaar van het Woord overgelaten, maar deze wordt de aanstaande disgenoten aangereikt uit de schat van de kerk der eeuwen. Het is een gebed dat breed van opzet is. Veel komt erin aan de orde, terwijl het eigenlijke gebed goed bezien uit niet veel meer dan slechts één zin bestaat: een uitvoerige hoofdzin met tal van bijzinnen. Wel een groot verschil met bijvoorbeeld de korte en bondige beden van het Onze Vader. En neem eens het merkwaardige slot, waarbij opvalt dat niet alleen dat Onze Vader zelf, maar ook zelfs de apostolische geloofsbelijdenis in het gebed opgenomen is. Ondertussen is het een teer en aanhankelijk gebed. De opsteller, zoals we weten Caspar Olevianus, gebruikt nog al wat bijvoeglijke naamwoorden om aan wat er in zijn hart leeft een wel gekozen uitdrukking te geven. Zoals hier: *“de heerlijke (!) gedachtenis van de bittere (!) dood van Uw lieve (!) Zoon...”* In deze zelfde toon gaat het formuliergebed tot het einde door. Er wordt gesproken over *“onze bezwaarde (!) en verslagen (!) harten.”* En zelfs wordt de Vader gevraagd of Hij Zijn *“lieve (!) kinderen en erfgenamen”* wil verzorgen.

Aanspraak

Tot wie richt het gebed zich? Er zou iets voor te zeggen zijn om

dit gebed te richten tot de Heere Jezus. Van Hem is immers zojuist beleden dat Hij *“onze lieve Zaligmaker”* is, Die *“ons tevoren zo uitnemend heeft lief gehad.”* Is het Avondmaal immers niet de maaltijd die Hij aan Zijn kerk heeft gegeven? En is de hoofdbedoeeling ervan niet om Zijn dood te gedenken en de tekenen van Zijn lijden en sterven te ontvangen? Is Hij niet de Gastheer Die de Zijnen tot het toetreden aan Zijn tafel uitnodigt?! Al met al, we zouden het kunnen begrijpen wanneer dit gebed zich tot de Heere Christus had gericht.

Toch gebeurt dat niet. Niet de Zoon, maar de eeuwige Vader is de aangesprokene. De Heere Jezus is in Zijn middelaarsbediening de Knecht des Heeren. Hij is gekomen naar deze wereld, niet slechts om te lijden en te sterven, en om zodoende de zaligheid voor Zijn volk te verwerven. Maar Hij kwam boven alles om de wil van Zijn Vader te volbrengen en alles te doen wat Zijn Vader Hem heeft opgedragen. In de Hebreeënbrief wordt het diepe woord uit de 40e Psalm geciteerd en op de Heere Jezus toegepast: *“Toen zeide Ik: Zie, Ik kom! In de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen. Uw wet is in het midden Mijns ingewands.”* Het zelfgetuigenis van de Heere Jezus luidde: *“Ik doe altijd wat Hem, Mijn Vader, behagelijk is”* [Joh. 8: 29]. Aan het einde van Zijn weg op aarde beleed de Heere Jezus tot Zijn Vader: *“Ik heb U verheerlijkt op de aarde. Ik heb voleindigd het werk dat Gij Mij gegeven hebt te doen”* [Joh. 17: 4]. De Heere Jezus had geen ander doel met Zijn zaligmakersbediening dan de eer van Zijn Vader. In Zijn dienst stond Hij. Van de Vader heeft Christus de Zijnen ontvangen. Wiens Naam maakt Hij hun bekend? *“Ik heb Uw Naam geopenbaard aan de mensen die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren Uwe, en Gij hebt Mij dezelve ge-*

geven” [Joh. 17: 6]. Hij zal hen ook ooit terug brengen bij de Vader.

Tot de Vader van de Heere Jezus Christus, die door genade ook hun Vader is, bidt nu Gods kerk. Aan de Vader vragen zij of Hij door Zijn Heilige Geest hun hart en leven zodanig wil bewerken dat zij zich met een waar geloofsvertrouwen aan Zijn Zoon Jezus Christus hoe langer hoe meer overgeven. Met het aanspreken van God de Vader bidden zij tegelijkertijd om de Heilige Geest en om de overgave aan Christus, nie eens, maar steeds weer. Het is dus een gebed tot de drie-enige God om het werk van de drie-enige God.

God en Vader

Het gebed vangt aan met de aanspraak: *“Barmhartige God en Vader.”* Zo wordt de Heere dus aangeroepen. Vrijmoedig – en tegelijkertijd vol ootmoedigheid. We kunnen niet ontkennen dat het aanspreken van de Heere als Vader een bijbelse grond heeft. *“Gij dan bidt aldus...”*, zo heeft de Heere Jezus Zijn discipelen geleerd. Ze waren verlegen om gebedsonderricht. En die kregen zij. Van de hoogste Instantie, namelijk van Christus Zelf, die voor Zijn kerk de Geest der genade en der gebeden verworven heeft. *“Gij dan bidt aldus: Onze Vader die in de hemelen zijt...”* Ook de apostel Paulus moet belijden dat hij niet weet te bidden gelijk het behoort [Rom. 8: 26]. Ook hij is maar een stumperaar en stotteraar in de gebeden. Maar één ding weet Hij wel: de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijk zuchtingen. Deze Geest is de Geest der aanneming tot kinderen, die leert roepen: *“Abba, Vader!”* [Rom. 8: 15].

Ik geef toe dat we op een oppervlakkige en al te snelle wijze de Vadersnaam kunnen gebruiken in onze gebeden. Ik vrees dat veel

kerkmensen – en dat in toenemen- de mate, ook onder ons – deze zeer bijzondere aanspraak van de Heere al te gemakkelijk in de mond nemen. Dat is niet tot eer van de heilige God. In de tijd van de profeet Maleachi gebeurde dat ken- nelijk al. De Heere Zelf laat Zijn dienaar daarop als volgt reageren: “Een zoon zal de vader eren, en een knecht zijn heer. Ben Ik dan een Vader, waar is Mijn eer? Ben Ik een Heere, waar is Mijn vreze, zegt de Heere der heerschen” [Mal. 1: 6]. De heilige woorden waren niet in overeenstemming met het hart en het leven... Zo kan het nog zijn.

Anderzijds kan er ook een al te grote beduchtheid zijn bij Gods kinderen om de Heere aan te roepen zoals de Heere Jezus het geëvolen heeft. “Barmhartige God en Vader...”, zo gaat ons formulier ons daarin voor. De apostel zegt: “Die tot God komt, moet geloven dat Hij is – en een Beloner is dergenen die Hem zoeken” [Hebr. 11: 6]. In dit for- mulier spreekt de dienaar, namens de gemeente, de Heere aan als de God en Vader van Wie beleden mag worden dat Hij om Christus’ wil een barmhartig en genadig God is, een Heere van ontferming. Als deze aanspraak met het hart wordt beleden, is ze al een geloofs- uitspraak. Merkwaardig, hier wordt gebeden om geloof: “dat wij ons met waarachtig vertrouwen aan

Uw Zoon Jezus Christus (...) overge- ven...” Maar tegelijkertijd is het een gelovig gebed.

Is dat niet het kenmerk van het ware bidden, het bidden dat de Heere aangenaam is? De bidder stort zijn hart uit. Hij kent zijn el- lende recht en grondig, en daarom verootmoedigt hij zich. Hij weet ook van Zijn onvermogen tot de oefening van het waarachtige geloof. Maar tegelijkertijd toont hij krediet op de Heere te hebben. Of, om het met de catechismus te zeggen: hij heeft deze vaste grond dat de Heere het gebed van hem, onwaardige, om Christus’ wil ver- horen zal, zoals Hij in Zijn Woord heeft beloofd. Nee, de bidder is met zijn bidden niet op zichzelf en op de gestalten van zijn hart ge- richt. In zijn bidden richt hij zich op de Heere tot Wie hij bidt. Hij erkent dat de Heere barmhartig en genadig is. En hij bidt tevens om de betoning van die barmhartig- heid en genade.

Heilige Geest

De Heilige Geest is de Geest van God de Vader. Van Hem gaat de Heilige Geest uit. Hier wordt dan ook de Vader gebeden om de be- diening van Zijn Geest. De Heilige Geest is ook de Geest van God de Heere Jezus. Ook van Christus gaat de Heilige Geest uit. Maar als de Geest van de Vader en de Zoon werkt Hij op Christus aan.

De Heilige Geest is de Vriend van de Bruidegom. Deze heeft geen groter vreugde dan om de bruid van Christus te werven en haar bij Hem te brengen en haar aan Hem te verbinden. Hij neigt haar hart en maakt haar gewillig – verlangend zelfs! – om zich met waarachtig vertrouwen aan Jezus Christus hoe langer hoe meer over te geven.

Het *hoe langer hoe meer* wijst op de strijd die daarmee gepaard gaat. Want er komt heel wat op af. Van binnen uit en van buiten af. Maar het is het sterke verlangen van Christus’ bruidskerk om Hem toe te behoren. Zoals de Vader een welbehagen in Zijn Zoon heeft, zo is er ook bij haar een welbehagen in haar Bruidegom. Ze begeert bij Hem te zijn. Ze verlangt uit Hem te leven en uit Hem te ontvan- gen genade voor genade. En haar schuld en zonde dan, haar twijfel en haar strijd? Wel, die mag ze meebrengen. Want in “de oefening van de heerlijke gedachtenis van de bittere dood van Gods lieve Zoon Jezus Christus” ligt de ware troost en vrede. Het is immers om Zijnent- wil dat de heilige en rechtvaardige God een barmhartige God en Vader is. Hem om Zijn genade en Geest te bidden is haar niet al- leen een dure plicht maar ook een troostvolle oefening.

J.M.J. Kieviet

*De Heilige
Geest is de
Geest van God
de Vader. Van
Hem gaat
de Heilige
Geest uit. Hier
wordt dan
ook de Vader
gebeden om de
bediening van
Zijn Geest.*

Vragenrubriek

Het nieuwe verbond

In Jeremia 31 is sprake van een nieuw verbond. Is dat bedoeld voor Israel of ook voor de heidenen? Is dat al gebeurd of moet dat alles nog komen? Er is ook sprake van dat allen de Heere zullen kennen van de kleinste tot de grootste. Dat wijst zeker wel op een rijke bloei- tijd in het geestelijk leven? Moet dat nog komen?

Zo luidt de vraag die ons ter be- antwoording is voorgelegd. Het is zeker de moeite waard om deze zaken te overdenken. Ik zal probe-

ren kort, maar wel duidelijk weer te geven hoe we over het nieuwe verbond moeten denken. God heeft in Zijn goedheid met Abraham en zijn zaad het verbond der genade opgericht. Zo wou Hij met geen volken handelen. Een groot voorrecht is het om in dat verbond begrepen te zijn. Ook een grote verantwoordelijkheid. Teken en zegel van het verbond was de besnijdenis. Nu is dat de heilige doop. De ceremoniën van de oudtestamentische bedeling

wezen alle heen naar de Persoon en het werk van de Zaligmaker, Die eens als het Lam Gods Zijn kostbaar bloed zou geven tot een rantsoen voor velen. Dit werd en wordt door de God des Verbonds telkens weer benadrukt en on- derstreept. Wat een voorrecht dat ook wij mogen weten van die ene weg ter ontkoming. Het wordt ons hoorbaar en zichtbaar telkens weer gepredikt. Het verbond met zijn tekenen en zegelen maakt ons niet zalig. Dat

Het verbond met Abraham Zijn vrind, heeft God bevestigd op de Sinaï. Abraham is tot een groot volk geworden. Het verbondsvolk.

doet de Middelaar van het Verbond, de Heere Jezus. En Hij doet dat door Woord en Geest. Ik ga mijn zonde en schuld zien en het alles reinigend bloed van Christus nodig krijgen. Welk een rijke pleitgrond ontdek ik dan in het onwankelbare beloftewoord van de God des Verbonds!

Het verbond met Abraham Zijn vrind, heeft God bevestigd op de Sinaï. Abraham is tot een groot volk geworden. Het verbondsvolk. Op de heilige berg geeft God Zijn volk de wet der 10 geboden. De nadruk bij deze hernieuwde verbondssluiting valt dan op het onderhouden van Gods geboden. Ik ben de HEERE, uw God. Daarom zult gij naar Mijn stemme horen. Ook het geven van de wet is weer genade. In het leven naar Gods wil ligt immers het leven en wordt Zijn gunst ervaren. Het gaan van eigen wegen eindigt in de dood. Let er op dat de wet nergens gegeven wordt als een weg naar de hemel. Dat is Christus, de Zaligmaker alleen. Maar dan wel als een Zaligmaker Die de ganse wet vervuld heeft! Zo komt God aan Zijn eer en is er voor wetsovertreders die zich daarom voor God leerden verootmoedigen toch nog genade en vergeving. Gelukkig wie als een schuldig mens pleiten mag op de beloften van de God van het genadeverbond! Die zal niet beschaamd worden!

Als Jeremia in hoofdstuk 31 spreekt van een nieuw verbond moet inderdaad de vraag beantwoord worden of het daar om een geheel nieuw, ander verbond gaat, dan waarvan we tot nu toe hoorden. Het antwoord is dat de Heere daar opnieuw het verbond vernieuwt. De wet die Hij belooft in het hart te schrijven is dezelfde die op de Sinaï werd gegeven. Ook toen al schreef Hij Zijn wet bij Zijn gunstgenoten in het hart. Het werk Gods in een zondaarshart is in alle tijden al hetzelfde geweest. Na de schrikkelijke zonde van Israels afval en daarop volgende ballingschap wil God het verbond weer vernieuwen. Heerlijke dingen spreekt Hij in hoofdstuk 31. Maar het zijn wezenlijk dezelfde beloften als gegeven bij de oprichting van het verbond met

Abraham. Heerlijke toezeggingen! Het is nu de grote vraag of we er door genade reeds werkzaam mee werden. Want elke belofte wil ons toch allereerst zeggen dat we hetgeen God belooft *missen*! Hoe nodig moet dat altijd weer in de prediking onderstreept worden. Maar dan ook dit, dat hetgeen wij nu van nature missen, door onze diepe val in Adam, ook weer uit genade ontvangen kan worden! Daar staat God Zelf voor in! Die trouwe Verbondsgod in Christus wordt mijn enige hoop en mijn enige troost. Hoe komen we er achter dat we het telkens weer verzondigen en het leven ons onwaardig maken. Maar op ons noodgeschrei doet God grote wonderen. 'Ik zal nooit herroepen hetgeen Ik eenmaal heb gesproken; hetgeen uit Mijn lippen ging blijft vast en onverbroken'.

Welk een verantwoordelijkheid ook! Hoe vreselijk om in onze natuurstaat voort te leven en het bloed van Christus als het ware onrein te achten en te vertreden. Met een gedoopt voorhoofd onverzondend voor God te moeten verschijnen is het ergste wat een menskind overkomen kan. Het rijke genadeverbond laat ons toch duidelijk zien dat we slechts verloren gaan door eigen schuld! Als we Abraham, de Sinaï en Jeremia naast elkaar zetten zien we wel een duidelijke voortgang in de verbondsgeschiedenis. 'Zie, de dagen komen!' Natuurlijk moeten wij daarbij denken aan de komst van de Heere Jezus. Met Hem komt het eeuwige Koninkrijk van God naderbij! En dan niet voor de Jood alleen, maar ook voor de heiden! Denk aan de prediking van Johannes de Doper en van de Heere Jezus Zelf. Let er op dat Hij toen niet gezegd heeft dat met Zijn komst alle bondelingen automatisch in de heerlijke vervulling van de verbondsbeloften zouden delen. Hij heeft altijd de noodzaak van bekering, wedergeboorte en geloof gepredikt. Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen! Dat Koninkrijk heeft een Deur en die Deur is Christus. Wie door die Deur ingaat zal het eeuwige leven beërven. Die buiten blijft en niet door de

enge poort, die tot het leven leidt, zal gaan, zal sterven. Al is hij dan nog wel een bondeling. Een bondeling gaat verloren, niet omdat hij niet uitverkoren was, maar omdat hij niet gewild heeft. Op de erve des verbonds is hem immers dood en leven voorgehouden? Met dubbele slagen zal hij geslagen worden.

Maar gelukkig de mens die, ontdekt aan zijn verlorenheid, de toevlucht leerde nemen tot God in Christus, de belovende God. In Christus zijn al Gods beloften ja en amen. Aan die zondaar worden al die heerlijke toezeggingen daadwerkelijk vervuld. God zal zijn stenen hart wegnemen en hem een vlesens hart geven. De wet zal hem ontdekken aan zijn zonde en schuld. De wet zal hem tot Christus drijven. De wet zal hem in zijn hart worden geschreven. Wat de Borg volmaakt kon zingen: "Ik draag Uw heilige wet, dien Gij de sterveling zet, in het binnenst ingewand", wordt in beginsel ook waarheid in het leven van allen die in Christus zijn. Het gebed wordt "Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal? Er komt een lust en liefde om niet alleen naar sommige, maar naar alle geboden Gods te mogen leven. Die kinderen van God herkent u daaraan dat ze veel over zichzelf klagen. Het goede daadwerkelijk te doen, vinden ze niet bij zichzelf. Het kwade te doen, dat wel. Maar o, wat een smart veroorzaakt dat. Ze krijgen Gods genade meer en meer nodig. De heerlijke tijd van Christus verschijning op aarde, de heerlijke openbaring van Christus in het hart, zal gevolgd worden, niet door een heerlijke tijd hier op aarde, maar door een eeuwige rust die er overblijft voor het volk van God. Hierna. Hier is het strijden. Een tranendal. De dag van de verdrukking. Het volkomene is er *nog niet*. En toch is het er reeds. In de belofte. In beginsel in mijn hart. En God zal geen half werk doen. Straks zullen zij allen Hem volmaakt kennen, de kleinen met de groten. Elk die Hem vreest, hoe klein hij zij, of groot, wordt van dat heil, die weldaan deelgenoot! Dat zal geen bloeitijd zijn, maar een eeuwigheid van vrede en zalig-

heid. En allen, gebonden in het bundelke der levenden, zullen de Drie-enige Verbondsgod eeuwig

toezingen: door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen!

K. Hoefnagel

Sprekend verleden

Simon Oomius Een kerk in 't klein - 3

Huiscatechisatie

De apostel Paulus schrijft dat het tot de plicht van de vaders behoort de kinderen op te voeden in de lering en de vermaning des Heeren (Ef. 6:4). Ook in het Oude Testament wordt dit verwoord 'En deze woorden die ik u heden gebied, zullen in uw hart zijn. En gij zult ze uw kinderen inscherpen en daarvan spreken, als gij in uw huis zit en als gij op den weg gaat, en als gij nederligt en als gij opstaat' (Deut. 6: 6 en 7). Zo heeft bijvoorbeeld Eunice haar zoon Timotheüs onderwezen zodat hij van kindsaf de heilige Schriften geweten heeft. Zo dienen ouders ook in onze tijd hun kinderen te onderwijzen in de leer die naar de godzaligheid is. God wil dat wij onze kinderen Zijn geboden inscherpen. In Genesis 14:14 wordt gesproken over de driehonderd achttien dienstknechten die Abraham gebruikte om zijn neef Lot uit de handen van de vijanden te verlossen. Zij worden onderwezen genoemd, dat wil zeggen dat Abraham hen had onderwezen in de leer van de schepping van de wereld, de overtreding van de mens, de verwoesting van de wereld, in Gods voorzienigheid en in de leer van de komende Messias, het eeuwige leven, in alles wat nodig is tot eeuwige zaligheid. We lezen op blz. 85 en 86 "En daar is niet aan te twifelen of deze plicht is ook behartigd van Izak, Jakob, Job en de andere patriarchen. Ja ook zelfs vóór de zondvloed door Adam, van wiens zonen Kaïn en Abel wij vinden dat zij de Heere offerden (Gen. 4: 3 en 4). Daartoe waren zij, zoals door de uitleg-

gers terecht geconcludeerd wordt, door hun vader onderwezen. Hij heeft hen onderwezen in de leer van de val en van het Zaad der vrouw, afgebeeld door hun offerande." Een huisvader dient te zorgen voor de dingen die tot dit leven behoren, maar bovenal voor de dingen die de godzaligheid betreffen en de gehoorzaamheid aan Gods geboden. Men moet niet zozeer over het lichaam als wel over de ziel bekommerd zijn. Zo diende Mozes aan het nageslacht door te geven wat de Heere had gedaan, wat hij met eigen ogen had waargenomen. In dit verband valt ook te denken aan wat we lezen in Psalm 78: 2- 4 'Ik zal mijn mond opendoen met spreuken; ik zal verborgenheden overvloediglijk uitstorten van oudsher, die wij gehoord hebben en weten ze, en onze vaders ons verteld hebben. Wij zullen het niet verbergen voor hun kinderen, voor het navolgende geslacht, vertellende de lof-felikheden des HEEREN, en Zijn sterkheid en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft.'

Doel

Onderwijs in de dingen van Gods Woord is een middel om te bewaren bij de zuiverheid van de religie en beschermt tegen ketterijen en dwalingen. We lezen op blz. 87 "En daarom, al vallen er slagregens van dwalingen neer, al komen er waterstromen van verleidingen, al waaien de winden van vervolgingen en al vallen ze op gelijke wijze tegen hen aan, zo vallen zij toch niet, omdat ze op zo een goede Steenrots zijn gegrond en bevestigd." Oomius noemt als

voorbeeld de Waldenzen. Hun kinderen waren heel goed onderwezen in vragen aangaande het geloof en de godsdienst. Zelfs jonge kinderen, die onderwezen waren in de hoofdzaken van Gods Woord, waren bereid hun leven als martelaar te geven. Een kind van zeven jaar beleed dat hij de leer van Christus had ingezogen met de melk van zijn moeder. Wie niet is onderwezen heeft geen enkele standvastigheid als vervolging komt. Bij zulken is waar wat we lezen in Ef. 4:14: zij worden gemakkelijk als van de vloed bewogen, en omgevoerd met allen wind der leer, door de bedriegerijen der mensen, door arglistigheid om listiglijk tot dwaling te brengen. Het onderwijs aan de jeugd betekent ook dat de godsdienst wordt voortgezet in de nakomelingen en dat de kerk blijft groeien. Trapsgewijs worden de kinderen geleidelijk tot meer en hogere kennis gebracht. Het eerste onderwijs dat gegeven wordt kan goed vergeleken worden met het leggen van een fundament. Later volgt er meer onderwijs, wordt het gebouw opgetrokken. De eerste beginselen van het Christendom dienen de jonge kinderen bijgebracht te worden. Als de eerste beginselen goed zijn bijgebracht kunnen met veel vrucht de andere en zwaardere stukken van de godsdienst worden ingescherpt. Zonder de kennis van de eerste beginselen kan er geen verdere ontwikkeling van de kennis zijn. Kennis van de eerste beginselen van het Christendom stelt in staat Gods Woord te verstaan onder het lezen en stelt ook in staat de prediking te volgen. Bullinger heeft gezegd: 'Zij weten niet waarover de leraar der gemeente spreekt, wanneer zij het verbond, gebod, wet, genade, geloof, gebed, sacramenten horen noemen. Daarom moet men grote zorgvuldigheid hierin aan de dag leggen om de kinderen te onderwijzen.' Ouders kennen hun kinderen, weten dus hoe zij het onderwijs aan hen dienen te geven. Oomius zegt: "Hoe wenste ik dan dat de ouders – en in het bijzonder de moeders, omdat zij het meeste omgaan met hun kinderen – zich

Een huisvader dient te zorgen voor de dingen die tot dit leven behoren, maar bovenal voor de dingen die de godzaligheid betreffen en de gehoorzaamheid aan Gods geboden.

goed zullen oefenen in het lezen van kleine vragenboekjes om daaruit hun kinderen die gedurig voor te houden.”

Huisgebeden

Net zoals in de kerk dient er in de gezinnen gebeden te worden. Zonden dienen beleden te worden, smekingen dienen opgezonden te worden, dankzeggingen dienen uitgestort te worden. Oomius onderscheidt de huisgebeden in bijzondere en algemene gebeden. Bijzondere huisgebeden zijn er bij ongewone gebeurtenissen zoals moeilijkheden, aanvechtingen en ziekten. Zo waren er velen bijeenvergaderd in het huis van Maria, de moeder van Johannes, om te bidden voor de verlossing van Petrus uit de gevangenis (Hand. 12:12). Er werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan in de gemeente, maar ook in het huis van Maria. Izak bad de HEERE zeer in de tegenwoordigheid van zijn huisvrouw omdat ze onvruchtbaar was (Genesis 25:21). Jakob bad en offerde met zijn gezin te Bethel (Gen. 32:25-28). De Heere belooft dat Hij bijzonder zal acht geven op de gebeden der Zijnen. We lezen in Jesaja 65:24 ‘Terwijl zij nog spreken, zo zal Ik horen.’ Elke dag dient er in de gezinnen gebeden te worden om Gods zegen. Het belijden van zonden en het smeken om genade vormen een waarschuwing voor de zonden in de toekomst en verbinden de harten aan elkaar. De huisgebeden matigen ook de zorgen om wereldse zaken. Huisgebeden zijn tot onderwijs voor kinderen en het huispersoneel. De Zaligmaker heeft het voorbeeld gegeven door met Zijn discipelen te bidden. Is de man afwezig, dan is het een goede zaak dat de vrouw zijn taak waarneemt.

Formuliergebeden

Op de vraag of er gebruik gemaakt mag worden van formuliergebeden, antwoordt Oomius bevestigend. Hij stelt dat niet iedere vader in staat is om een gebed te formuleren. Maar aan de andere kant zegt Oomius ook dat het zeer nuttig, ja, bijna noodzakelijk is dat de vaders in hun

huizen ook zonder de formulieren hun gebeden in hun huizen doen. Als een vader in het gebed de bijzondere noden benoemt die er zijn, bijvoorbeeld ziekte, dan leren de kinderen dit ook te doen. Een zogenaamd vrij gebed is ook nodig omdat in de formuliergebeden niet alle bijzondere omstandigheden voorkomen die werkelijkheid kunnen zijn. Er moet niet alleen in het algemeen gebeden worden om vergeving van zonden, maar ook om vergeving van de bijzondere zonden. Altijd hetzelfde gebed bidden brengt het gevaar van sleur en traagheid met zich mee. Formuliergebeden mogen ook in de kerk gebruikt worden. De Heere Zelf heeft gebeden gegeven in de Bijbel. Bijvoorbeeld Psalm 92, dit is een gebed voor de sabbatdag. Psalm 102 beschrijft het gebed van een verdrukte. Veel Psalmen zijn gebeden. Oomius stelt dat formuliergebeden niet absoluut noodzakelijk zijn alsof het bidden zonder een formuliergebed geen gebed zou zijn. In Engeland en in Nederland was men deze mening toegedaan: of een vrij gebed of een formuliergebed.

Gebodshouding

Oomius schrijft: “Het is bekend dat er geen is waardoor onze ootmoedigheid beter kan worden uitgedrukt dan door te knielen. En daarom is ook dit gebaar door de gelovigen in Gods Woord doorgaans gebruikt geweest: ‘Komt, laat ons aanbidden en nederbukken, laat ons knielen voor den HEERE, Die ons gemaakt heeft (Ps. 95:6).’ Zo heeft Paulus, toen hij afscheid nam van de ouderlingen van Efeze, ‘nederknielende

met hen allen gebeden’ (Hand. 20:36). Ook van Christus staat het beschreven dat Hij nederknielde en bad (Lukas 22:41). Er is echter wel een gevaar: het zal niets baten de knieën van het lichaam te buigen voor God, terwijl de knieën van het hart buigen voor de satan. Oomius haalt het standpunt uit het verleden aan dat er in de kerkdiensten op zondag niet geknield gebeden dient te worden omdat de dag van de opstanding van Christus een dag van vreugde dient te zijn, dan zouden er geen tekenen van droefheid of vernedering zoals vasten en knielen aangetroffen moeten worden. De oude christenen hebben of geknield of staande gebeden. Bijbelheiligen hebben staande gebeden. Staande bidden is een teken van eerbied en gedienschtigheid. De uiterlijke ootmoed en eerbied van het lichaam is een hulpmiddel tot inwendige ootmoed en eerbied van het hart. Een zeker schrijver zegt: “Ik wil altijd in mijn gebeden of staan als een dienstknecht voor mijn Meester of knielen als een onderdaan voor mijn Prins.” Wie niet in staat is vanwege ziekte of ouderdom te staan of te knielen, mag dit evenwel nalaten. Een zekere Caefarius zei “Wie vanwege enige zwakheid zijn knieën niet kan buigen, of de rug niet kan krommen, laat het die niet verdrieten slechts het hoofd te neigen.” Oomius voegt hieraan toe: “Men moet altijd meer letten op de stichting dan op de ceremonieën en gebaren of enige andere dingen die maar uitwendige omstandigheden zijn.”

A. van Heteren

Persberichten

Algemene ledenvergadering VGS

De jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) zal d.v. gehouden worden op zaterdag 14 april 2012 in het Hervormd Centrum, Talmastraat 9 te Hardinxveld-Giessendam. Aanvang 09.30 uur, ontvangst met

koffie vanaf 09.00 uur. Sluiting van de vergadering zal plaatsvinden om ± 12.30 uur. Tijdens deze ledenvergadering zal gesproken worden over het thema: “Het richtingenbegrip en het reformatisch onderwijs” mr. A. Weggeman, (adj. directeur advisering Raad van State) en drs. G.P. Vonk (beleidsmedewerker VO, VGS)

Er moet niet alleen in het algemeen gebeden worden om vergeving van zonden, maar ook om vergeving van de bijzondere zonden.

zullen hierover spreken. Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid ds. J. Joppe. Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de VGS aangesloten (school)besturen en kerkenraden. Ook belangstellende onderwijsgeevenden en anderen die bij het onderwijs zijn betrokken, zijn hartelijk welkom! Wij hopen dat velen hun betrokkenheid bij het reformatisch onderwijs zullen tonen door deze vergadering bij te wonen.

*Het bestuur,
ds. P. Mulder, voorzitter
mr. J. Verhoeven, secretaris*

Roemenië

D.V. 31Maart hopen we weer een koor en samenzangavond te houden t.b.v. hulpverlening in Roemenië. We willen dat doen in de grote Kerk van Oldebroek, m.m.v. Chr. mannenkoor Stereo uit Genemuiden o.l.v. Harm Hoeve met bovenstem door dat koor. De samenzang en koorzang word begeleid door Martin Zonneberg. Ds. M.A. Kemperneers zal de opening en sluiting verzorgen. Het is een avond voor het hele gezin het begint om 19.30 uur. De deur van de kerk gaat om 19.00 uur open, iedereen van harte welkom!

HHJO conferenties

Conferentie 16+

'De verloren zoon' dat is het thema van de 16+ conferentie die op D.V. 2 tot 4 mei a.s. voor en met jou willen houden. De gelijkernis van de verloren zoon is er één waarin we ons vaak herkennen, een gelijkenis met diepe lessen over wie wij zijn als mensen, verloren zonen. Maar ook de diepe les van Gods eeuwigdurende Vaderliefde, waardoor er, door de verdienste van de Heere Jezus, ook voor ons een mogelijkheid is om terug te keren en Thuis te komen bij de Vader.

In drie deelthema's willen we samen met jou nadenken over de gelijkenis van de verloren zoon, samen ontdekken wat de Bijbel zegt en kijken naar de vertaling van dit Bijbelgedeelte naar de praktijk van jouw leven.

1. Weggaan | ds. R.W. Mulder
 2. Omkeren | ds. J.C. den Ouden
 3. Thuiskomen | ds. P.C. Hoek
- Waar: De Aalbertshoeve, Ermelo
Wanneer: 2 tot 4 mei 2012 (woensdagmiddag t/m vrijdagmiddag in de meivakantie) Kosten: € 60 p.p.
Jij komt toch ook?

Voor meer info en aanmelden, check de site: <http://www.hhjo.nl/16-27/conferentie-16+>

Conferenties 19+

Dit jaar zijn er twee 19+ conferenties. De eerste vindt plaats D.V. 30 maart tot 2 april a.s. Deze conferentie zal de Jakobusbrief behandeld worden. Aan de hand van vier thema's die de Jakobusbrief zelf aanreikt bezinnen we ons op deze veelbesproken brief en ontdekken we samen welke waardevolle lessen de Heere ons door Jakobus wil leren.

1. Volharding | ds. N.A. Donselaar
2. Gebed | ds. W.J. op 't Hof
3. Armoede en rijkdom | ds. N. den Ouden
4. Woord en daad | ds. R.C. Boogaard (in de morgendienst op zondag)

'Voorbij de dood' is het thema van de 19+ conferentie D.V. 11 tot 14 mei a.s.

De dood, een thema waar we, ook al zijn we jong, niet omheen kunnen. Daarom is het belangrijk om als jongeren op deze conferentie na te denken over dit levensbelangrijke thema, door middel van lezingen, Bijbelstudies en in de ontmoeting met elkaar.

1. Hemel en hel | ds. W.M. van der Linden
2. Wederkomst | ds. H. Zweistra
3. Openbaring | ds. G.A. van den Brink
5. Eindtijd | ds. R.C. Boogaard (in de morgendienst op zondag)

Op zondag hopen we tijdens deze conferenties de kerkdiensten in de gemeente van Ede te bezoeken. Waar: De Bosbeek, Bennekom
Wanneer: 30 maart tot 2 april of 11 tot 14 mei 2012 (vrijdag einde van de middag tot maandagmorgen na ontbijt) Kosten: € 90 p.p.

Ben je al aangemeld?

Voor meer info en aanmelden, check de site: <http://www.hhjo.nl/16-27/conferentie-19+>

LCJ Jeugdappel -16

Op D.V. zaterdagmorgen 14 april 2012 organiseert het LCJ voor de 13e keer het Jeugdappel -16. Het thema van deze bijeenkomst is: 'Gods plan...' Er leven heel wat vragen over dit onderwerp, maar wat zegt God Zelf daar nu over in de Bijbel?!

In het openingsappel gaat het over de vraag: wat is Gods wil voor elk mens, voor elke jongere, ongeacht culturele achtergrond, opleiding of karakter? In het slotappel staan we stil bij de vraag hoe je de leiding van God voor jou heel persoonlijk als 12-16 jarige kan ervaren; hoe je Zijn wil leert kennen als het gaat om praktische keuzes in opleiding, vrienden, verkering, enz.

De verschillende onderdelen van het programma zijn:

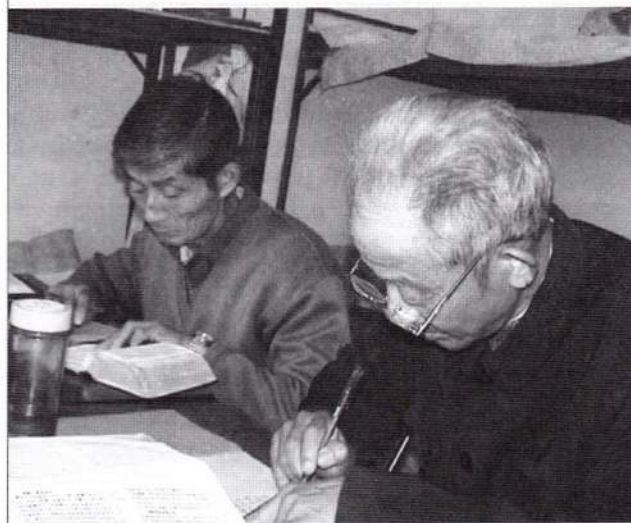
- Introfilm
- Deelthema 1: voor de wereld – ds. A.J.T. Ruis
- Deelthema 2: voor jou – ds. P.L.D. Visser

Verder zingen we veel met elkaar en is er ruimschoots gelegenheid tot ontmoeting met jongeren uit het hele land. Alle jongeren van

Een economisch welvarend China?

Ja zeker, maar... voorgangers hebben het erg moeilijk!

Maakt u hun studie mogelijk?

Stichting China
Veenendaal

Stort uw bijdrage op

rekening 32 06 66
t.n.v. Stichting China
Postbus 1150
3900 BD Veenendaal

12-16 jaar zijn samen met ouders en leidinggevendenden van harte welkom! Locatie: gebouw van de LEG, Aalsmeerderbrug (Schiphol-Rijk). Tijd: 10.00-12.00 uur. Kijk voor meer info – zoals de route, tips voor een ontspannen middag en het uitnodigingsfilmpje door jongeren – op www.lcj.nl/JAmin16 of bel de jeugdwerkadviseur (06-52583877).

Boekbespreking

J.C. Ryle, Voor al mijn zonden, paperback, 103 blz., € 9,95, Uitgeverij De Banier, Apeldoorn, ISBN 978-90-336-31894.

Een mooi boekje voor de lijdenstijd. Er zijn 49 meditaties over het lijden en sterven van Christus opgenomen. De meditaties zijn samengesteld aan de hand van de 'Uitleggende gedachten over het Evangelie van Johannes.' We geven het slot van de meditatie aan u door over 'Het graf geheiligd' Johannes 19:39. "We eindigen met de woorden van Matthew Henry. Hij zegt: 'Christus' dood moet ons vertroosten tegen de vrees van de dood. Het graf kon Christus niet lang houden. Het zal ook ons niet lang houden. Was het eerst een sombere kerker? Door Christus is het een specerijgeurig bed. Hij, Wiens Hoofd in de hemel is, hoeft niet te vrezen om zijn voet in het graf te zetten.'"

Steun het evangelisatiewerk in Gent

en bestel uw boeken bij ons.

Uw bestelling ontvangt u binnen twee dagen thuis.

Email:

webwinkel@evangelischcentrum.be
Telefoon (0032)92230560

VAN STAVEREN
Begrafenisverzorging

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Sumatrastraat 11 2405 EM Alphen aan den Rijn (0172) 233338
info@vanstaverenbegrafenisverzorging.nl
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

Studieboek: Fundamenten van het christelijk geloof

Op verzoek van de Chinese christenen steunt Bonisa de herdruk van dit studieboek. Een boek waarin helder en zuiver de pijlers van de geloofsleer worden uitgelegd. Waardevol.

Oplage: 50.000 exemplaren.

Eén boek kost slechts één euro!

Hoeveel boeken neemt u voor uw rekening?

Tien, vijftig, honderd?

Veel dank voor uw bijdrage!

Postbank **31.555.32**
o.v.v. Studieboek

Ontmoet China Bonisa landdag

D.V. zaterdag 21 april 2012

09.45-14.45 uur.

Pniëlkerk, Ghandistraat 2, Veenendaal

Graag ontmoeten wij u op onze zondagsdag!

Grachtweg 20, 2161 HN Lisse
0252 - 41 82 69 www.bonisa.nl

Bonisa
ZENDING

Rust en ontspanning in de prachtige Vulkaaneifel!

(dichtbij Friedensstimme-gemeente)

Ruime appartementen te huur

Inl.: 0049-6594258990 en www.huizesolagratia.nl

Colofon

Dit blad is een uitgave van de stichting Bewaar het Pand te Meerkerk. Verschijnt eens in de veertien dagen

COMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. P. den Butter en Ds. A. van Heteren, Ds. K. Hoefnagel en Ds. J.M.J. Kieviet

ADRES VAN DE REDAKTIE:

Kopij voor het volgende nummer van "Bewaar het Pand" zenden naar:
Ds. A. van Heteren, Vlaak 10, 8321 RV Urk, tel. 0527-688978

ADMINISTRATIE:

P.J. Boers, Bergstoep 46C, 2959 AC Streefkerk. Telefoon: 0184-669116. Fax: 084-2220131. Email: pand@solcon.nl ING 70.43.50 t.n.v. Stichting Bewaar het Pand te Streefkerk.

Abonnementsprijs € 15,00 per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 14 dollar per jaar. Advertenties € 0,37 (ex. BTW) per mm met een kolombreedte van 6 cm. Bij kontrakt korting.

ISSN nummer: 0166 - 4646